

Osvětlení kostela Zvěstování Panny Marie a kaple sv. Floriána v Ostrově

Karolína Čechová, Jaroslav Večl, EXX s. r. o.

Město Ostrov

Město Ostrov se nachází severně od Karlových Varů, v malebném prostředí Krušných hor a jeho historie sahá až

Většina vnitřního vybavení kostela zmizela nebo byla zničena. Kostel a přilehlou kapli chce město Ostrov dále využívat jako multikulturní a společenské centrum.

Osvětlení areálu

Rekonstrukce areálu ostrovského kláštera zahrnovala návrh vnitřního i exteriérového osvětlení kostela Zvěstování Panny Marie a kaple sv. Floriána. Pro generálního dodavatele stavby Jurica, a. s., návrh osvětlení vypracovala a svítidla následně dodala společnost EXX s. r. o. Prioritou bylo navrhnout moderní osvětlení, které patřičně a citlivě zdůrazní hlavní prvky architektury kostela i kaple, dále dlouhý život a vysoká účinnost světelných zdrojů a rovněž odolnost svítidel proti nepříznivým povětrnostním vlivům a vandalům.

Exteriérové osvětlení

Při tvorbě návrhu byla vzata v úvahu skutečnost, že kostel s věží a zvonicí je součástí panoramatu města, a proto mělo osvětlení zvýraznit objekt jako celek včetně střechy a vrcholového kříže.

Čelní fasáda kostela sama o sobě působí jednoduchým až fádním dojmem. Proto autor návrhu osvětlení využil niky, a zvýšil tak její plasticitu a dynamiku (obr. 1). Do jednotlivých nik byla umístěna subtilní svítidla o výkonu pouhých 20 W, čímž bylo vyhověno podmínce nízkých provozních nákladů. Pro celkově rovnoměrné osvětlení fasády a pro zjem-

Obr. 1. Venkovní pohled na kapli sv. Floriána a kostel Zvěstování Panny Marie, svítidla Exterieur

do 13. století. V roce 1992 bylo vyhlášeno městskou památkovou zónou. I v důsledku této skutečnosti začaly ve městě rozsáhlé rekonstrukce historických památek, díky kterým město získalo jedno z hlavních ocenění v soutěži Stavby Karlovarského kraje.

Součástí rekonstrukcí byl mimo jiné také areál bývalého piaristického kláštera, soubor několika sakrálních staveb na západním okraji města Ostrov, který byl postaven v letech 1666 až 1671 pražským stavitelem bavorského původu Martinem Reinerem. Do areálu patří i kostel Zvěstování Panny Marie a kaple sv. Floriána.

Obě tyto stavby byly bohužel působením minulého režimu zdevastovány a hrozila jim demolice. Nejnutnější opravy byly započaty již na konci osmdesátých let dvacátého století, úplná rekonstrukce však proběhla teprve v letech 2001 až 2007.

Obr. 2. Venkovní pohled na kapli sv. Floriána s kostelem vpravo (v pozadí Einsiedelská kaple), svítidla Exterieur

Obr. 3. Interiér kostela Zvěstování Panny Marie, hlavní kostelní loď s galeriemi, pohled z první galerie, svítidla Light of Florance a Simes

byla efektně zakomponována okolní příroda do prosvětlené scenérie.

Použitá exteriérová svítidla

V celém projektu exteriérového osvětlení byla použita především svítidla z řady Pyros italského výrobce Exterieur (člen skupiny Targetti Group). Jde o vysoce kvalitní venkovní světlomety s flexibilními, nastavitelnými ramínky. Jsou vyráběny v bezpečné dvojité izolaci a s vysokým krytím IP67. Přední část svítidla s krycím sklem je hladká, neusazují se tedy na něm nečistoty, a svítidlo tak zůstává dlouhodobě čisté. Svítidla se snadno montují i udržují. Při výměně výbojky se pouze rozeprnou spony krytu, ten se vyklopí a zůstane viset na lanku. Údržba je tedy možná bez použití jakéhokoliv nářadí. Svítidla řady Pyros mají různé vyřazovací úhly v rozsahu 6° až 106°, díky tomu rozptětí je možné dosáhnout nejrůzněji-

Obr. 4. Interiér kostela Zvěstování Panny Marie, hlavní kostelní loď s galeriemi, svítidla Light of Florance a Simes

nění ostrých přechodů je fasáda přísvecena ze směru od kaple.

Zvonice kostela je osvětlena zevnitř zlatým světlem. Světlomet je umístěn tak, aby osvětloval horní část zvonice. Při pohledu ze země toto osvětlení simuluje původní lucernu. Věž je záro-

veň nasvícena i zvnějšku, a to světlo-
metem s úzkým svazkem světelných pa-
prsků, který i zdaleky zvýrazňuje vrchol
věže kostela.

V rámci exteriérového osvětlení byla osvětlena i přilehlá kaple (obr. 2) a několik dominantních stromů v parku, a tím

ších požadovaných efektů. U svítidel byly rovněž použity clony proti oslnění.

Interiérové osvětlení kostela

Kostel Zvěstování Panny Marie je osvětlen a je využíván především jako mul-

tifunkční kulturní centrum. Úkolem interiérového osvětlení bylo tedy realizovat slavnostní osvětlení pro různé akce a události, které se zde konají. Kostel je zajímavý zejména svými dvěma přístupnými galeriemi (obr. 3). Vzhledem k různému zaměření akcí pořádaných v kostele zvolil autor návrhu variabilní světelnou soustavu, která umožňuje vytvořit různé atmosféry osvětlení pro rozličné příležitosti. Soustavu tvoří plynule stmívatelná svítidla značky Light of Florence a Simes, zapojená do ovládacího systému značky Helvar, který umožňuje vyvolat čtyři různé progra-

Obr. 5. Sakristie kostela, svítidla Lucis

Obr. 6. Kaple sv. Floriána, svítidla Exterieur, diody LED Osram

movatelné světelné scény. Celá soustava je ovládána dálkově ze zázemí šatny kostela. Systém je natolik jednoduchý, že ovládat jej zvládne i nezaškolená osoba.

Sakristie za kostelem, kde je umístěna expozice s historií Ostrova, je osvětlena jako běžný užitný prostor svítidly českého výrobce Lucis (obr. 5).

Interiérové osvětlení kaple

Kaple sv. Floriána byla opět vysvěcena a slouží jako pietní místo s památníkem obětem násilí na Ostrovsku. Kaple je půdorysně relativně malý objekt. Hlavním cílem zde bylo rovnoměrně osvětlit malbu na stropě v kopuli (obr. 6). Při návrhu rozmístění svítidel bylo nutné brát v úvahu také jejich dostupnost pro pracovníky údržby. Proto byly zvoleny římsy pod stropem. Vzhledem ke komorní atmosfé-

ře prostoru (a omezeným rozměrům říms) byla použita velmi subtilní svítidla Nano italského výrobce Exterieur. Tato svítidla, která svým vzhledem a velikostí vůbec nenarušují interiér, jsou doplněna speciálními měkkými filtry ke změkčení světla. Pro dosažení rovnoměrnosti jsou nasměrována napříč celým prostorem na protější stranu kopule. Zvláštní osvětlení moderními diodami LED od firmy Osram bylo navrženo pro kříž umístěný na zdi kaple.

Závěr

Osvětlení kostela Zvěstování Panny Marie a kaple sv. Floriána je spíše komornější realizací společnosti EXX. Přesto se právě díky historické a architektonické hodnotě stavby řadí mezi výjimečné a náročné projekty, které společnost EXX zrealizovala. Navrhnout vhodné osvětlení pro sakrální

stavby, které mají samy o sobě silné charisma, je vždy velkou výzvou. Věříme, že v případě komplexu staveb v Ostrově se specialistům společnosti EXX odborně a citlivě navrženým osvětlením podařilo „odkrýt“ další cennou ukázkou barokní architektury u nás. Ostatně posuďte sami.

Projekt

Kostel Zvěstování Panny Marie a kaple sv. Floriána
Projekt osvětlení: EXX s. r. o.
Dodávka osvětlení: EXX s. r. o.
Generální dodavatel: Jurica, a. s.
Investor: město Ostrov
Použitá svítidla: Exterieur, Light of Florence, Simes, Lucis
Realizace: 2007

Foto: Petr Janžura